T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/481
KARAR NO : 2024/38
KARAR TR : 05/02/2024

ÖZET: 4925 sayılı Kanun'a istinaden çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 38/3. maddesindeki yükümlülüğün ihlal edildiğinden bahisle düzenlenen ihlal tespit tutanağın, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesi kapsamında bir idari yaptırım türü olduğundan, her sefer için 5 uyarma verilmesi işleminin iptali istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : İ. K.Sey.İnş. Hay. San. Tic. Ltd. Şti
Vekili : Av. Ş.A
Davalı : Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı
Vekili : Av. S.G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapan müvekkili şirketin taşımanın yapıldığı taşıtta yolcuların etiketlenmiş bagajları dışında bagaj taşıdığı gerekçesiyle, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 38/3. maddesi uyarınca 03/04/2023 tarih, UAB-ELK-A seri ve 031906 sıra numaralı ihlal tespit tutanağı tutularak müvekkili adına 5 uyarma cezası verildiğini ileri sürerek, verilen cezanın usul ve hukuka uygun olmadığı nedeniyle iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Bakırköy 4. Sulh Ceza Hâkimliği 24/05/2023 tarih ve D.İş No.2023/3422 sayılı kararı**le, ihlal tespit tutanağına yönelik itirazlarda idari yargının görevli olduğu, davada başvuru konusunun idari işlem olduğu, idari işlemlere bakma görevinin adli yargının değil idari yargının görevine girdiği gerekçesiyle, başvurunun usulden reddi ile hakimliklerinin görevsizliğine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdariYargıda

4. **İstanbul 8. İdare Mahkemesi 14/07/2023 tarih ve E.2023/1573 sayılı kararı** ile, 4925 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca davacı şirkete verilen uyarma cezasına ilişkin idari yaptırım kararına dayanarak oluşturulan tutanağın, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle kanunun yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu kanuna dayanılarak hazırlanan Yönetmelikte görevli yargı yeri hususunda hüküm bulunmadığı, kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığının anlaşıldığı, bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde, bu Kanun'un, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

5.4925 sayılı Karayolu TaşımaKanunu'nun *"Amaç"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; karayolu taşımalarını ülke ekonomisinin gerektirdiği şekilde düzenlemek, taşımada düzeni ve güvenliği sağlamak, taşımacı, acente ve taşıma işleri komisyoncuları ile nakliyat ambarı ve kargo işletmeciliği ve benzeri hizmetlerin şartlarını belirlemek, taşıma işlerinde istihdam edilenlerin niteliklerini, haklarını ve sorumluluklarını saptamak, karayolu taşımalarının, diğer taşıma sistemleri ile birlikte ve birbirlerini tamamlayıcı olarak hizmet vermesini ve mevcut imkânların daha

yararlı bir şekilde kullanılmasını sağlamaktır."

6.4925 sayılı Kanun'un *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun kamuya açık karayolunda motorlu taşıtlarla yapılan yolcu ve eşya taşımalarını, taşımacıları, taşıma acentelerini, taşıma işleri komisyoncularını, nakliyat ambarı ve kargo işletmecilerini, taşıma işlerinde çalışanlar ile taşımalarda yararlanılan her türlü taşıt, araç, gereç, yapıları ve benzerlerini kapsar.

Ancak, özel otomobillerle ve bunların römorklarıyla yapılan taşımalar, genel ve katma bütçeli dairelerle, il özel idareleri, belediyeler, üniversiteler ve kamu iktisadî teşebbüslerine ait otomobillerle yapılan taşımalar, Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait motorlu taşıt ve bunların römorkları ile yapılan taşımalar, lastik tekerlekli traktörlerle çekilen römorklarla yapılan taşımalar bu Kanun hükümlerine tâbi değildir.

İl sınırları içerisindeki taşımalar ile yüz kilometreye kadar olan şehirlerarası taşımaların düzenlenmesi il ve ilçe trafik komisyonları ile işbirliği yapılmak suretiyle ilgili valiliklere, belediye sınırları içerisindeki şehiriçi taşımalar belediyelere bu Kanuna göre düzenlenecek yönetmelik esasları dahilinde bırakılabilir.

Uluslararası anlaşmalar ile savaş hali, olağanüstü hal ve doğal afet durumlarında uygulanacak hükümler saklıdır."

7. 4925 sayılı Kanun'un *"Ceza uygulaması"* başlıklı 27. maddesi şöyledir:

" (Değişik: 25/6/2009-5917/34 md.)

Bu Kanunda yazılı idari para cezalarını uygulamaya Ulaştırma Bakanının yetkilendirdiği Bakanlık personeli, trafik polisi ve zabıtası, trafik polisinin görev alanı dışında kalan yerlerde rütbeli jandarma personeli, sınır kapılarında görev yapan gümrük muhafaza ve gümrük muayene memurları ile bunların amirleri, terminallerde görevli belediye zabıtası yetkilidir.

Bu Kanun kapsamında faaliyet gösterenlere hangi hallerde uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklinde idari müeyyideler uygulanacağına ilişkin hususlar yönetmelikle düzenlenir.

Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları, yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal şeklindeki idari müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez."

8. 08/01/2018 tarihli ve 30295 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin *"Yetki belgesi alma zorunluluğu"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"Bu Yönetmelik kapsamına giren taşımacılık, acentelik, taşıma işleri komisyonculuğu, taşıma işleri organizatörlüğü, nakliyat ambarı işletmeciliği, kargo işletmeciliği, lojistik işletmeciliği, dağıtım işletmeciliği, terminal işletmeciliği ve benzeri faaliyetlerde bulunacak gerçek ve tüzel kişilerin yapacakları faaliyetlere uygun olan yetki belgesini/belgelerini Bakanlıktan almaları zorunludur."

9. Yönetmeliğin *"Taşımacılık faaliyetlerinde genel kural"* başlıklı 8. maddesi şöyledir:

"(1)Taşımacılık faaliyetleri; ekonomik, seri, elverişli, güvenli, çevreye kötü etkisi en aza indirilecek, fert, toplum ve çevre sağlığı ile bunların güvenliğini olumsuz yönde etkilemeyecek ve kamu yararını gözetecek tarzda serbest rekabet ortamında gerçekleştirilir."

10. Yönetmeliğin *"Yetki belgesi sahiplerinin ortak yükümlülükleri"* başlıklı 40. maddesinin 4. fıkrası şöyledir:

"(4) (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) A1, B1 ve D1 ile kalkış veya varış yeri Büyükşehir olup tarifeli olarak faaliyet gösterecek D4 yetki belgesi sahipleri, yapacakları düzenli yolcu taşımacılığı faaliyetinde, onaylı zaman tarifesinde belirtilen saatteki sefere göndereceği taşıtın plakası ve ATS bilgileri, taşıtta görevli personel bilgileri ile birlikte yolculara ait, 36 ncı maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 38 inci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen bilgileri, seyahat başlayıncaya kadar, seyahati yapamayan veya tamamlamayan yolcu bilgilerinin ise, bu durumun meydana geldiği saatten en geç 30 dakika sonrasına kadar Bakanlığın U-ETDS sistemine işlemek/iletmek zorundadırlar. (Mülga cümle:RG-15/11/2019-30949)"

11. Yönetmeliğin *"Yolcu taşımalarında bagaj"* başlıklı 38. maddesinin 3. fıkrası şöyledir:

"(3) Taşımanın yapıldığı taşıtta, yolcuların etiketlenmiş bagajları dışında hiçbir bagaj taşınamaz. Bu fıkraya uymayan yetki belgesisahiplerine 5 uyarma verilir."

12. Yönetmeliğin *"İhlal ve idari para cezası karar tutanağı düzenlenmesi"* başlıklı 67. maddesişöyledir:

"(1) Kanunda öngörülen ve bu Yönetmelikte belirtilen kusurları ve/veya ihlalleri işleyenler hakkında, 66 ncı maddede belirtilen görevliler tarafından idari para cezası ve/veya ihlal tespitine dair tutanak düzenlenir.

(2) Tutanaklar, para cezası gerektiren kusurlar için idari para cezası karar tutanağı, uyarma gerektiren mevzuat ihlalleri için ihlal tespit tutanağı olmak üzere iki şekilde düzenlenir.

(3) Birden fazla kusurun bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı idari para cezası karar tutanağı düzenlenir.

(4) Birden fazla mevzuat ihlalinin bir arada işlenmesi halinde her ihlal için ayrı ihlal tespit tutanağı düzenlenir. (Ek cümle:RG-21/11/2020-31311) Ancak, bu fıkra kapsamında ayrı ayrı düzenlenmesi gereken ihlal tespit tutanakları, yapılan ihlaller ve karşılığındaki uyarma adetleri ayrı ayrı belirtilmek suretiyle elektronik ortamda tek bir ihlal tespit tutanağı olarak düzenlenebilir.

(5) İdari para cezalarına ilişkin diğer hususlarda (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) Hazine ve Maliye Bakanlığınca yayımlanan mevzuat esas alınır.

(6) Bu maddeye göre düzenlenecek tutanaklar, elektronik olarak da düzenlenebilir. Elektronik olarak düzenlenecek tutanaklara ilişkin hususlar, Bakanlıkça düzenlenir."

13. Yönetmeliğin "*Uyarma*" başlıklı 69. maddesi şöyledir:

"(1) (Değişik:RG-21/11/2020-31311) Bu maddenin sekizinci fıkrasındaki ihlallere verilecek uyarmalar hariç olmak üzere, yetki belgesi sahiplerine uyarma verilmesini gerektiren ayrı ayrı her bir ihlal için uyarmaya konu olan ihlalin devam etmesi halinde aynı yaptırım yeniden uygulanır ve bu süreç ihlal giderilinceye kadar tekrarlanır.

(2) 40 ıncı maddenin yirminci fıkrasının (a) bendinde belirlenen sermaye haricindeki diğer değişikliklere ilişkin verilmesi gereken uyarmalar, firmanın birden fazla yetki belgesi sahibi olması halinde, her yetki belgesi için ayrı ayrı uygulanır.

(3) Yetki belgesi sahiplerinin, 40 ıncı maddenin yirminci fıkrasının (a) bendinde belirlenen değişiklikleri, kısmen veya toplu olarak aynı Türkiye Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlatarak yasal süresi geçtikten sonra bildirmeleri halinde, bu durum tek bir ihlal kabul edilir.

(4) Yenileme işlemi tamamlanmış yetki belgesi için, yenileme işleminden önce gerçekleşmiş olan, ancak uyarma verilmemiş ihlallere ilişkin uyarma verilemez.

(5) Yetki belgesi sahiplerinin, bu Yönetmeliğe göre verilen uyarmaları kaldırabilmeleri için, uyarma başına (Değişik ibare:RG-31/12/2021-31706 6. Mükerrer) Ek-1'de belirtilen ücreti, Bakanlık döner sermaye hesaplarına ödemeleri şarttır. Söz konusu ödemenin yapılmasından sonra uyarmalar kaldırılır. Bu ücret, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak213 sayılı Kanun uyarınca belirlenen yeniden değerleme oranında her takvim yılı başından geçerli olmak üzerearttırılır.

(6) Bakanlıkça, takvim yılı başından itibaren (Değişik ibare:RG-15/11/2019-30949) aylık dönemlerle re'sen yapılacak kontrollerde; yetki belgesi sahiplerinin, kontrol edilen dönem için, 40 ıncı maddenin üçüncü, dördüncü, altıncı ve onüçüncü fıkraları (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) ile 44 üncü maddenin altıncı ve yedinci fıkralarındaki yükümlülüklerini yerine getirenlerin (Ek ibare:RG-31/12/2021-31706 6. Mükerrer)veya TS ISO 39001 standardına uygunluğunu belgeleyen yetki belgesi sahiplerinin, kontrolü yapılan yetki belgesi faaliyetleri için, varsa daha önce verilmiş ve henüz kaldırılmamış olan uyarmalarından, toplam 20 uyarma iptal edilir. Bu fıkranın uygulanması sırasında, iptal edilebilecek toplam uyarma sayısının 20'den az olması halinde, iptal edilecek uyarma sayısı, mevcut olan uyarma sayısı olarak değerlendirilir. Ancak, bu fıkraya göre kaldırılmış olan uyarmaların, haksız yere iptal edildiğinin sonradan tespit edilmesi halinde, iptal edilen uyarmalar yeniden verilir.

(7) (Ek:RG-15/11/2019-30949) Bu Yönetmeliğin 40 ıncı maddesinin üçüncü, dördüncü, altıncı ve onüçüncü fıkraları (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) ile 44 üncü maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarındaki yükümlülüklerle ilgili, Bakanlıkça yapılacak kontroller neticesinde, yetki belgesinin geçerlilik süresi içerisinde;

a) Hiç uyarma almayanlara 1 yıllık süre,

b) En fazla 50 uyarma alanlara 6 aylık süre,

yetki belgelerinin yenilenmesi sırasında, 17 nci maddenin birinci fıkrasındaki süreye eklenir. Ancak, bu fıkraya göre verilmiş sürelerin haksız yere verildiğinin sonradan tespit edilmesi halinde, verilen süreler, ilgili yetki belgesinin ilk yenilenmesi sırasında 17 nci maddenin birinci fıkrasındaki sürelerden düşülür.

(8) (Ek:RG-15/11/2019-30949) 40 ıncı maddenin üçüncü, dördüncü ve altıncı (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) fıkrasındaki yükümlülüklerle ilgili olarak U-ETDS'ye;

a) Yapılan sefere ilişkin bilgi/veri iletmeyenlere, her sefer için 15 uyarma,

b) İletilen seferlerde, sefer başına (gidiş veya dönüş) 10 adedi geçmemek üzere eksik/yanlış bilgi/veri gönderenlere, her eksiklik/yanlışlık için 1 uyarma,

c) (Ek:RG-10/1/2020-31004) Taşıtta görevli personel bilgisinin hiç bildirilmemesi veya eksik/yanlış bildirilmesi halinde, her sefer için 10 uyarma,

ç) (Ek:RG-16/7/2023-32250) Yolcu taşımacılığı faaliyetlerinde, yolcunun beyan ettiği ve Bakanlığa bildirilen/iletilen varış noktasından önce inen yolculara ilişkin bilgilerin, bu hususun gerçekleştiği andan itibaren 30 dakika sonrasına kadar bildirilmemesi/iletilmemesi durumunda her yolcu için 5 uyarma, yetki belgesi sahibine verilir. Ancak, bu maddeye göre yaptırım uygulanan firmanın, bu kabahatinin sonradan suç unsuru teşkil ettiğinin tespiti halinde, yetki belgesi sahibine ayrıca 150 uyarma verilir."

14. Yönetmeliğin "*Geçici durdurma ve yetki belgesi iptali*" başlıklı 70. maddesinin 3. ve 4. fıkrası şöyledir:

"(3) Yetki belgesi sahibine verilen ve kaldırılmamış olan uyarmaların sayısının 150 adede ulaşması

ve bu hususun tebliğini izleyen 15 gün içinde ödeme yapılarak uyarmaların sayısının 150 adedinin altına düşürülmemesi halinde, ihlale konu olan yetki belgesinin faaliyeti geçici olarak durdurulur. Bu şekilde yetki belgesi kapsamında geçici olarak faaliyeti durdurulanların, gerekli ödemeyi yaparak uyarmaların sayısını 150 adedin altına düşürmeleri halinde, yetki belgesi faaliyetlerine izin verilir.

(4) 40 ıncı maddenin üçüncü, dördüncü, altıncı ve onüçüncü fıkraları (Mülga ibare:RG-2/7/2021-31529) ile 44 üncü maddenin altıncı ve yedinci fıkralarının; bir yıl içerisinde 30 kez ihlal edildiğinin tespiti halinde, firmanın ilgili yetki belgesi kapsamındaki faaliyeti üç gün süreyle durdurulur. Sürenin hesabında, ilk ihlalin tespit edildiği tarih esas alınır."

15. Yönetmeliğin *"İdari para cezası ve diğer idari yaptırımların birlikte uygulanması"* başlıklı 72. maddesi şöyledir:

"(1) Kanunda öngörülen idari para cezaları, Kanunda ve bu Yönetmelikte düzenlenen uyarma, geçici durdurma ve iptal gibi idarî müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.
(2) Birden fazla kabahatin bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.
(3) Kanun veya bu Yönetmeliğe muhalefet nedeniyle, elektronik ortamda tespit edilecek kabahat ve ihlal için, denetimle görevli Bakanlık personeli gıyaben işlem tesis eder."

16. 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Genel kanun niteliği"* başlıklı 3. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 6/12/2006-5560/31 md.)
(1) Bu Kanun'un;
a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,
b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,
uygulanır."

17. 5326 sayılı Kanun'un *"Yaptırım türleri"* başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.
(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir"

18. 5326 sayılı Kanun'un *"Saklı tutulan hükümler"* başlıklı 19. maddesi şöyledir:

"(1) Diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen belirli bir süre için;
a) Bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi,
b) İşyerinin kapatılması,
c) Ruhsat veya ehliyetin geri alınması,
d) Kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması,
gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapılıncaya kadar saklıdır"

19. 5326 sayılı Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin 1. ve8. fıkrası şöyledir:

"(1) İdarî para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idarî yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.
(8) (Ek: 6/12/2006-5560/34 md.) İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

20. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/02/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

21. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

22. Dava, Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 38/3. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle, davacı firma hakkında her sefer için beş (5) uyarma cezası verilmesine ilişkin 03/04/2023 tarih, UAB-ELK-A seri ve 031906 sıra numaralı ihlal tespit tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

23. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, Kanun'un 19. maddesinde sayılan yaptırımlar saklı tutulmak kaydıyla, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

24. 5326 sayılı Kanun'un 27. maddesine, 5560 sayılı Kanun ile eklenen sekizinci fıkrasında, idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği kurala bağlanmış, bu maddenin gerekçesinde de bu hükümle, Kabahatler Kanunu'ndaki düzenlemelerin ortaya çıkardığı bağlantı sorununa çözüm getirilmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

25. 19/12/2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı, diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı ancak idari yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde, idari yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının, bu işlemin iptali talebiyle birlikte idari yargı merciinde görüleceği anlaşılmaktadır.

26. İncelenen uyuşmazlıkta, 4925 sayılı Kanun ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Karayolu Taşıma Yönetmeliği uyarınca süreli ya da süresiz faaliyetindurdurulmasına ilişkin bir idari yaptırım kararının bulunmadığı, aynı veya benzer fiillerin tekrarı ve verilen uyarı cezası puanlarının belirli bir sayıya ulaşması halinde bu hususun Yönetmeliğin 70. maddesinin üçüncü fıkrası düzenlemesi kapsamında yeni bir tartışma konusu olabileceği; bu durumda 5 uyarma cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4925 sayılı Kanun'da yapılan değişikliklerle Kanun'un yeniden düzenlendiği ve bu haliyle 4925 sayılı Kanun'da ve bu Kanun'a dayanılarak hazırlanan Yönetmeliktegörevliyargıyerine ve kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı anlaşılmıştır.

27. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, uyarma cezasına ilişkin karara karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, İstanbul 8. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile, Bakırköy 4. Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 24/05/2023 tarih ve D.İş No.2023/3422 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 8. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Bakırköy 4. Sulh Ceza Hâkimliğinin 24/05/2023 tarih ve D.İş No.2023/3422 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

05/02/2024 tarihinde, Üyeler Nilgün TAŞ ve Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Rıdvan	Nilgün	Doğan	Eyüp
GÜLEÇ	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal

KARŞI OY

Dava, 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu uyarınca çıkarılan Karayolu Taşıma Yönetmeliğinin 69, 70 ve 72. maddeleri kapsamında uygulanan idari yaptırım niteliğindeki işleme dayanak oluşturmak üzere düzenlenen tutanağın iptali istemiyle açılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Yasanın; İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde; diğer genel hükümlerinin, İdarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanacağı; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların, idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret olduğu; idari tedbirlerin, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu öngörülmüş; Kanun'un 27. maddesinin 8. fikrasında ise, İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında, aynı kişi ile ilgili olarak İdarî yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; İdarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddialarının bu işlemin iptali istemiyle birlikte İdarî yargı yerlerinde görüleceği hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan; iptal davalarının konusunu, ilgililerin hukukunu etkileyen, bu özellikleri nedeniyle de idari yargı düzeni içinde yargısal denetime tabi tutulan idari işlemler oluşturmaktadır.

İdari işlem; idarenin, hukuk aleminde değişiklik, yenilik doğuran irade açıklaması olup; bir tasarruf veya kararın idari işlem sayılabilmesi için, idari makamca verilmiş olması ve idarenin, idare hukuku alanında gördüğü idari faaliyete ilişkin olması gerekmektedir.

İdari makamların, idari faaliyetin görülmesi sırasında kullandıkları kamu gücü ise, söz konusu makamlara, bireyler ile girdikleri ilişkilerde, onların iradesinden bağımsız bir şekilde, hatta karşıt iradelerine rağmen, tek yanlı olarak hukuki sonuçlar ve etkiler yaratabilecek işlemler yapabilme yetki ve yeteneği tanıdığından, kamu gücünün kullanılmasından doğan uyuşmazlıkların idari yargı yerinde görülmesi gerektiği açıktır.

Uyuşmazlık, davacıya Karayolu Taşıma Yönetmeliği'nin 41/9 maddesi uyarınca uyarma cezası verilmesine yönelik olarak tutulan ihlal tespit tutanaklarından kaynaklanmakta olup; karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesinin sağlanması için, davalı idarece kamu gücüne dayalı olarak, tek yanlı irade beyanı ile tesis edilen dava konusu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerine yönelik bir niteliği bulunmamaktadır.

Buna göre idari yaptırım uyuşmazlığından kaynaklanmayan, karayolu taşıma mevzuatının yetki belgesi sahiplerine yüklediği yükümlülüğün yerine getirilmesi amacıyla idarenin kamu gücüne dayanarak tek yanlı irade beyanı ile tesis ettiği bir idari işlemden doğan uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargı yerinin görevine girmektedir.

Açıklanan nedenlerle, yukarıda yer alan kanun hükümleri uyarınca davanın görüm ve çözümünde idari yargı yeri görevli olduğundan adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyoruz.

Üye
Nilgün TAŞ

Üye
Ahmet ARSLAN